

BAB V

KACINDEKAN, IMPLIKASI, JEUNG RÉKOMENDASI

5.1 Kacindekan

Ieu panalungtikan dikasangtukangan perluna tarékah pikeun ngawanohkeun jeung nepikeun ma'na, hususna ngeunaan ajén moral anu aya dina novel. Ku éta jalan, hususna dina widang atikan, ieu hasil panalungtikan téh bisa dijadikeun bahan pangajaran maca novel. Éta hal pikeun numuwuhkeun sikep jeung moral siswa dina nyanghareupan kahirupan.

Novel mangrupa wangun karya sastra modérn anu miboga struktur jeung komponén anu ngawangunna. Novel mangrupa pikiran pangarang nu diréka pikeun ngébréhkeun hiji pikiran atawa ide, tur diolah ku panulis nu dihubungkeun jeung kajadian atawa peristiwa di sabudeureunna. Salah sahijina nyaéta novel *Si Bohim jeung Tukang Sulap* karangan Samsoedi anu jadi objék dina ieu panalungtikan.

Sedengkeun puseur ulikan nu digunakeun nyaéta struktur carita kalayan tiori Stanton anu ngawengku téma, fakta carita, jeung sarana sastra, sarta ajén moral nu ngawengku genep sikep moral nu nyoko kana tiori Warnaen. Ku kituna, ieu panalungtikan téh miboga tujuan pikeun ngadéskripsikeun 1) struktur carita novel (téma, fakta carita (galur, tokoh jeung penokohan, latar), jeung sarana sastra (judul, puseur implengan, jeung gaya) nu nyampak dina novel *Si Bohim jeung Tukang Sulap*; 2) ajén moral anu aya dina novel *Si Bohim jeung Tukang Sulap* Karangan Samsoedi; 3) larapna hasil panalungtikan pikeun bahan pangajaran maca novel di SMP.

Hasilna kapaluruh, téma dina ieu novel nyaéta kurangna atikan ti kolot jeung ayana pangaruh goréng ti luar. Balukarna jadi budak anu bangkawarah tur teu nurut. Tapi ku ayana hiji kajadian, ngajadikeun robahna pamikiran Si Bohim jadi leuwih hadé tur jadi anak anu nurut. Galur anu aya dina ieu novel kabagi kana lima tahapan nyaéta *situation, generating circumstances, rising action, climax, jeung denouement*. Palaku utama dina eu novel nyaéta Si Bohim jeung Tukang Sulap. Palaku tambahan dina ieu novel aya sababaraha,

di antarana: Pa Bohim, Ambu Bohim, Si Kardun, Bi Munah, Mang Sarpan, Pa RT, jeung sajabana. Latar tempat dina ieu novel réréana aya di Babakanloa. Latar waktuna di antaranatengah peuting, isuk-isuk, ba'da lohor, magrib, poé minggu, jeung sajabana. Latar sosialna nyaéta golongan jalma beunghar, golongan jalma pertengahan, sarta golongan jalma teu boga. Puseur implengan anu digunakeun nyaéta jalma katilu kawatesanan. Pangarang nyoko kana sakabéh karakter jeung nempatkeun éta karakter salaku jalma katilu tapi ngan saukur ngagambarkeun naon nu ditempo, didéngé, jeung nu dipikirkeun ku hiji karakter wungkul. Gaya anu digunakeun ku pangarang nyaéta ngagunakeun basa sapopoé anu basajan, tapi ogé diseselan ku sababaraha gaya basa, babasan, jeung paribasa.

Nilik kana ajén moral dumasar tatapakan tiori Warnaen, dina ieu novel kapaluruh aya genep moral kamanusaan, nyaéta moral manusa ka Pangéran (MMP), moral manusa ka dirina (MMD), moral manusa ka manusa séjén (MMMS), moral manusa ka alam (MMA), moral manusa kana waktu (MMW), sarta moral manusa dina ngahontal kasugemaan lahiriah jeung batiniah (MMLB).

Sanggeus ditalungtik, ieu novel *Si Bohim jeung Tukang Sulap* karangan Samsoedi téh bisa dijadikeun bahan pangajaran maca novel. Sabab luyu jeung sarat bahan pangajaran nu ngawengku: luyu jeung tujuan nu hayang dihontal, mibanda ajén pikeun kahirupan manusa, mibanda ajén minangka warisan entragan saméméhna, aya gunana pikeun ngawasa hiji paélmuan, sarta luyu jeung kabutuh katut minat siswa (Nasution, dina Haerudin & Kardana, 2013, kc. 77).

5.2 Implikasi

Hiji panalungtikan tangtuna teu leupas ti nu ngaranna kaonjoyan jeung kahéngkéran. Sacara umum, ieu panalungtikan miboga kahéngkéran dina sababaraha aspék, tapi tetep miharep yén kaonjoyan dina ieu panalungtikan bisa mawa kana kahadéan, utamana dina nambahana pangaweruh jeung kamekaran ranah analisis kasusatraan. Dumasar kana hasil panalungtikan, ieu panalungtikan dipiharep bisa ngeuyeuban paélmuan ajén moral dina karya

sastra, utamana dina novel Sunda, sarta bisa jadi référensi pikeun bahan pangajaran.

5.3 Rékomendasi

Aya sawatara saran anu disusun ku panalungtik pikeun pihak-pihak nu aya patalina jeung ieu panalungtikan, diantarana: 1) pikeun panalungtik satuluyna, dipiharep sangkan bisa ngamangpaatkeun ieu hasil panalungtikan jadi hiji tatapakan anu leuwih jembar deui; 2) pikeun guru, dipiharep bisa ngamangpaatkeun ieu hasil panalungtikan sangkan bisa ngarojong pangajaran; sarta 3) pikeun masarakat atawa nu maca, dipiharep bisa tuluy ngeuyeuban pangaweruh ngeunaan nyangkem karya sastra ku cara loba maca karya sastra. Salian ti éta, ajén moral dina ieu panalungtikan dipiharep bisa dijadikeun eunteung dina kahirupan sapopoé.